

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Cursus studiorum monasticorum, sive series sublimium disciplinarium - Cod. Ettenheim-Münster 99-110

Theologica universa - Ettenheim-Münster 108 - Tom. II

Cartier, Gallus

[S.l.], 1795

Caput tertium

[urn:nbn:de:bsz:31-111018](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111018)

si temeris, ne spe immortalis vite pro-¹⁰⁹
curanda per lignum vite recordes homi-
nes in sui obsequium, et idololatriam
pertrahant. Verum hæc omnia viden-
tur nenas, revolare. Id duntaxat
nobis satagendum, ne in hac terra vo-
luptatis Paradisum quæramus, sed uni-
ce ad coelstem aspiremus.

Caput Tertium.

83.

De Creatione primi ho-
minis.

Tria nobis hoc capite veniunt
expendenda, 1° ea, que ad hominis
creationem pertinent. 2° gratia
primi hominis, et 3° denique *ypsius*
lapsus et peccatum.

S. Primum.

De iis, que ad hominis
creationem pertinent.

84.

Nonnulli Novatores suspitionem
injicere conantur ante Adamum alios
extitisse homines ex eo, quod *Ayros-*
tolus Rom. 8. dicit: regnavit mors
ab Adam usque ad Moysen, etiam
in eos, qui non peccaverunt in simi-
litudinem pravaricationis Adæ. Un-
de arguunt, quod cum omnes Adæ
posteris in similitudinem pravarica-
tionis illius *id est*, eodem, quo ille, *q* peccaverint,
peccato fuerint infecti, fuisse alios
homines, qui ab Adam non descende-
runt, utpote peccato illius haud obno-
xii. At contra vanam et absonam
hanc opinionem, que patronis sui *bra-*
adamitarum nomen ascrivit, constans

110. est omnium Catholicorum sententia, Adamum esse absolute omnium hominum primum.

Prob. 1° ex Scriptura, Sap. 10. v. 1. Formatus est orbis terrarum Pater. 1. Cor. 15. v. 47. Primus homo de terra terrenus p. inquit Apostolus, de protoparente nostro Adam, cuius imaginem nos portamus, ait v. 49. Et Act. 17. v. 26. Fecit ex uno omne genus humanum inhabitare super universam faciem terra. Ubi disertè aperitur, Adamum Patrem esse non solum Hebræorum, sed etiam totius orbis, et totius generis humani. Unde genes. 2. v. 8. dicitur, ante Adamum homo non erat, qui operaretur terram.

Prob. 2° ex constanti omnium seculorum Traditione; Omnes enim non solum Christiani; sed etiam Iudæi hactenus agnoverunt, unum Adamum esse primum Stirpem generis humani.

Prob. 3° ratione Theologia, quia si ante Adamum extitissent homines, filii eorum nati non essent filii iræ, et obnoxii peccato originali, ac proinde salutem sine meritis Christi fuissent consecuti, quo nihil absurdius.

Quod autem Apostolus dicat Rom. 5. mortem ab Adam usque ad Moysen regnasse etiam in eos, qui non peccaverunt in similitudinem prevaricationis Adæ, loquitur de peccato actuali seu propria voluntate perpetrato, non de originali et voluntate primi parentis commisso.

L. O.
50
28

Atque ipse Adam
non peccavit, ut in
voluntate, ut in
ad eum ego
propter origi
Adam in info
quod Adam e
peccatorum, qui
ut alia creat
libera contracta
illis commu
sua regelat
de reformit
libera contracta
quod in
dum de
dum fingitur
dum occupatum
ca, opera consilio
et ipsa impin
amenta ductabat
limus exprime
liberatur homo p
liberis expen
Manus tres fecer
non fecerunt m
Procreant
Atque in
preamulum vite
nam rationale
significatur, a
adventum, un
ca inspiratam

Vult itaque Apostolus ante legem Scriptam ^{iii.}
etiam eos, qui non peccaverunt actualiter et
propria voluntate, ut infantes, morti fuisse
obnoxios, ac proinde peccato originali fuisse
infectos. Adam ergo morti factus est ob-
noxius ~~propter~~ propter peccatum actuale et
propria voluntate commissum, posteri
vero ejus propter originale à primo pa-
rente hō Adam in ipsos transductum.

Igitur Adam est omnium homi- 35.
num protoparens, qui non divina dur-
tanat vocis, ut alia creatura, imperio, sed
manu divinā contrectante conditus est,
ut nempe illius commendaretur dignitas.

Ad eō magna res agebatur, inquit Testul-
lianus, lib. de resurrect. carnis, c. 6. quā
ista materia extrueretur. Itaque toties
honoratur, quoties manus Dei patitur
dum tangitur, dum decerpitur, dum deducitur,
dum effingitur. Recogita totum
illi Deum occupatum, ac deditum, manu,
sensu, opere, consilio, sapientia, provi-
dentia, et ipsa imprimis affectione, quae
lineamenta ductabat. Quodcumque
enim limus exprimebatur, Christus
cogitabatur homo futurus. Et
S. Ambrosius exponens verba Psalmi
118. Manus tuae fecerunt me, ait, Bes-
tias non fecerunt manus tuae, sed di-
xisti, Producat terra sp.

Atque inspiravit in faciem
ejus spiraculum vitae, genes. 2. id est,
animam rationalem seu mentem;
quo significatur, eam non esse è ma-
teria eductam, cum sit spiritalis, sed
à Deo inspiratam, non quidem tan-

112 quam substantia divina partem, ut
somniabant Manichaei, sed ex nihilo crea-
tam.

86. Equidem animam rationalem seu
mentem humanam re vera spirituales et
incorpoream esse, praeter Ethnicos quos-

* Stoici praesertim
apud Iusebium
lib. 18. praeparat.
Evang. c. 10. men-
tem humanam
corpoream dixerunt.

dam Philosophos, quos hic praeterimus, ne-
gavit Tertulianus, lib. De anima c. 6. et seq.
At vero apud Catholicos, imo Christia-
nos omnes certum est, animam seu men-
tem humanam esse spirituales et incor-
poream.

Idque manifestè declarant
Scripturae, Eclis. 12. v. 7. Antequam... rever-
tatur pulvis, id est corpus, in terram suam,
et Spiritus redeat ad Deum, qui dedit illum.
1. Cor. 2. v. 11. Quis... hominum scit, quae
sunt hominis, nisi Spiritus hominis, qui
in ipso est? Ita et quae Dei sunt, nemo
cognovit, nisi Spiritus Dei. Spiritus in
his Apostoli verbis debet sumi univoce,
et sub eadem significatione. Atqui cum
de Deo praedicatur, non sumitur pro fla-
tu aut vento, sed pro substantia sim-
plici et incorporea. Ergo et cum de ho-
mine dicitur.

Sancti Patres proinde toti sunt,
ut probent contra Paganos, Epicureos, et
impios, animam seu mentem hominis
verum et proprie dictum esse spiritum.
Sufficiant S. Basilii, qui hom. in illud,
Attende tibi, sic loquitur, Contempla-
tione tua tibi inexistens anima incor-
porea, tibi cogita Deum esse incorpore-
um. Et S. Augustinus in Gal. 145.
ubi, natura anima, inquit, praestantior
est, quam natura corporis: excedit mul-
tum, res spiritualis est, res incorporea
est, vicina est substantia Dei. Et

2. 52

heres. 80. arguit Tertulianum, quod ani-^{113.}
mam corpoream asseruerit. Et lib. contra
Epist. fundam. illius spiritualitatem ratione
probat. ac Ep. antihieronymum et Erodium,
Nullo modo arbitror, ait, animam de cor-
pore exire cum corpore.

Denique Concilium Lateranense
IV. C. firmiter, sicut: Ab initio tempo-
ris utramque de nihilo / Deus / condidit
creaturam, spiritalem et corporalem,
angelicam videlicet et mundanam; de-
inde humanam ex spiritu et corpore cons-
tantem. In quibus posterioribus verbis
Concilium vocat animam spiritum, et
quidem proprie dictam, cum a corpore
illam distinguat.

Hanc quoque sententiam in Me-
taphysica nostra, part. 2. c. 3. §. 1. mul-
tis argumentis à ratione petitis fulci-
vimus, quæ vide.

Unde etiam sequitur eam esse 87.
immortalem, cum enim sit spiritualis,
spiritus autem, ut pote substantia sim-
plex, nudum habet in se principium des-
tructionis et corruptionis; quodnam enim
illud esset?

Scriptura hanc veritatem tam
dilucide, tamque constanter asseruit,
ut Tertulianus ipse, qui supra nega-
bat, animam esse incorpoream, lib.
De anima c. 22. et 38. asserat, eam esse
immortalem etiam naturaliter. Enim-
vero Scriptura eo ipso predicant ani-
mam rationalem esse immortalem, quo
iustis promittunt vitam aeternam, malis
vero promittunt poenam aeternam.
ut Sap. 5. Iusti... in perpetuum vi-

114. vent. Matth. 25. v. 46. Habunt hi in Suppli-
cium aeternum; justi autem in vitam a-
ternam. 2. Cor. 5. v. 1. Sicimus... quod
adificationem ex Deo habemus, Iovum
non manufactam, aeternam in coelis. Hanc
fidem Christiani ab initio professi sunt
in Symbolo Apostolorum.

Vide etiam argumenta nostra,
quae pro anima rationalis seu mentis hu-
manae immortalitate in Metaphysica nos-
tra loc. cit. §. 2. attulimus.

88.

Porro animam rationalem seu
mentem humanam esse veram corporis
humani formam, hominemque Subs-
tantialiter et essentialiter constituisse
vel ex data à nobis in Metaphysica nostra
loc. cit. §. 1. illius Definitione patet; ubi
eam definivimus, quod sit Substantia
quaedam Spiritalis et cogitans ad imagi-
nem et similitudinem Dei creata, et cor-
pori destinata, illique regendo accom-
data, atque Substantialiter unita.

Enimvero genes. 1. dicitur, Creavit
Deus hominem ad imaginem suam. et
1. 2. formavit igitur... Deus hominem
de limo terrae, et inspiravit in faciem eius
spiritum vitae, et factus est homo in-
animam viventem. Ex quibus locis
habetur, quod homo per animam ratio-
nalem factus sit vivens, ad imaginem
Dei, et eaternis intelligentia ac præcepti
capax, et consequenter meriti et demeriti.
Ergo homo essentialiter constat ex corpo-
re et anima rationali Substantialiter
unitis.

Consequentia probatur. Denomi-
nationes illae, scilicet vivens, rationalis
seu intelligens, similis Deo, bonus, beatus,

non competunt corpori vel anima scilicet 115.

Sim sumptis, sed homini, qui ex utroque resultat; nam post utriusque separationem. nec corpus est vivens rationale, nec anima est homo, ut qui per mortem esse definit. Atque ejusmodi denominationes non possunt competere homini, si anima rationalis non sit substantialiter unita corpori, ut ex illa unione exurgat unum totum substantiale nempe homo, sed ei adfit duntaxat, ut gubernator navi quam regit.

Hinc Theologi contra Nestorium efficaciter evinunt, Verbum non esse accidentaliter, seu moraliter duntaxat, sed substantialiter unitum naturae humanae; quia sine unione substantiali de Christo dici non posset, Deus est homo, Deus est natus, mortuus, nec vicissim homo est Deus, homo est omnipotens, &c. Quemadmodum de Justo, cui Deus moraliter unitur, falso diceretur homo justus est Deus, omnipotens, &c. Ergo revera homo est aliquod totum substantiale constans ex corpore et anima rationali substantialiter unitis.

Unde merito Concilium Viennense Clementinâ unicâ de Summâ Trinitate illorum opinionem, qui asserere ausi sunt, Animam rationalem esse formam corporis humani assistentem duntaxat, non essentialem, perstringit his verbis: Doctrinam seu positionem temerè asserentem, aut revertentem in dubium, quòd Substantia anima rationalis, seu intellectiva verè ac per se humani corporis non sit forma; ut erroneam et verita-

53

3

2 4
52

118 ti Catholica inimicam, praedictis approbante
Conilio, reprobamus... Siquis deinceps afe-
rere, defendere, aut tenere pertinaciter
praesumpserit... tanquam haereticus sit cen-
sendus.

89. Ad imaginem quoque Dei crea-
tus est homo, non quidem secundum
corpus; quia res corpora non possunt
esse ex parte similitudines entis spi-
ritalis et incorporei qualis est Deus,
sed secundum animam seu mentem,
in qua proinde quaerenda est imago Dei
Imago Dei, inquit S. Augustinus, Serm.
2. in Psal. 48. est intus, non in corpore,
sed ubi est intellectus, ubi mens, ubi ratio
investiganda veritatis.

Duplex autem est imago Dei in
mente hominis, una naturalis et essen-
tialis, supernaturalis alia et accidenta-
lis. Homo igitur secundum animam
est naturaliter imago Dei, quatenus sub
illo respectu est substantia spiritalis, im-
mortalis, intellectu et voluntate praedita,
quibus pro modulo imitatur suum exem-
plar, nempe per intellectum efformat
verbum, in quo ipsi representantur om-
nia, quae sub eius notitiam cadunt, cor-
poralia et spiritalia, invisibilia quo-
que Dei; et per voluntatem producit
eorum omnium amorem, quae intelli-
tus amanda proponit. Praeterea homo
per animam rationalem est liberi ar-
bitrii et suorum actuum dominus,
praestit que cunctis animantibus super
terram.

117
Haec naturalis imago foedari po-
test 1° per actus difformes naturae rationa-
lis, et eadem homo recedit à suo exempla-
ri; sed corrumpi omnino non potest, si-
cut nec ipsa natura humana. 2° Com-
munis est utrique Sexui, specialiter ta-
men rehuet in masculo, quatenus natu-
raliter est caput mulieris, et prima eius
origo, iuxta illud Apostoli, 1. Cor. 11. v. 7.
Vir... imago et gloria Dei, mulier autem
gloria viri est.

Supernaturalis autem et accidenta-
lis consistit in donis supernaturalibus,
ac praesertim in gratia sanctificante, per
quam justi fiunt divinae naturae con-
sortes, 2. Petri c. 1. Filii Dei adoptivi,
et conformes imagini Filii eius. Haec
imago non custoditur, inquit S. Augus-
tinus, lib. 12. de Trin. c. 11. nisi ad ipsum,
à quo imprimitur; tuncque perfecta
erit, quando perfecta erit Dei visio,
simus quoniam cum apparuerit, simi-
les ei erimus, 1. Joan. 3.

Quoniam autem res corporea 90.
iuxta S. Thomam dicuntur vestigia Dei,
quia sicut ex vestigiis colligitur, quae
animalis species transierit, sic invisi-
bilia Dei per ea, quae facta sunt, in-
tellecta conspiciuntur, quamvis vesti-
gium dici nequeat imago, cum non ex-
hibeat proprios rei, cuius est indicium,
caracteres, indirectè tamen imago Dei
rehuet in corpore humano; quatenus
rectitudo eius indicat animi rectitudi-
nem; Quid enim indecentius, inquit

454

4

59

118. S. Bernardus, Serm. 24: in Cant. quam curvum
vultu corpore gerere animum? Et S. Au-
gustinus, lib. 83. qu. De rectitudine huma-
ni corporis scribit: Magis in hoc ad imagi-
nem et similitudinem Dei esse, quam
cetera corpora animalium merito vivere
potest.

91.

S. Secundus.

De gratia primi hominis.

Supra cap. 1. §. 2. Conclus. 3. adno-
tavimus, ante aetatem et ipsa aetate S. Tho-
ma plures Theologos duxisse Angelos non
fuisse creatos in statu gratia sanctifican-
tis. Ita hic etiam queritur, num Adam
in statu gratia sanctificantis creatus fue-
rit, et quia locis citato asserimus, An-
gelos in statu gratia sanctificantis crea-
tos fuisse; hinc ob rei et rationis parita-
tem modo etiam asserendum putamus
primum hominem in gratia conditum
fuisse, praecipue cum in Concil. Trid. asserat.

Id satis aperte Scriptura innuit,
Eclis 7. v. 30. Feit Deus hominem rectum.
Item Eclis 17. v. 6. Creavit illis scientiam
Spiritus, sensu implevit cor illorum.

Concilium Tridentinum Sess. 5.
can. 1. hanc, quam tuemur doctrinam
trahit tanquam in Ecclesia receptam et
indubitatum: Si quis non confitetur,
inquit, primum hominem Adam, cum
mandatum Dei in Paradiso fuisset trans-
gressus statim sanctitatem et iustitiam,
in qua constitutus fuerat, amisisse.....
anathema sit.

Id confirmant SS. Patres, pro
omnibus sit S. Augustinus, lib. De corp.
et grat. c. 11. ubi, Quid ergo? ait, Adam
non habuit Dei gratiam? Imò verò

...magis, qui
...Christi, qua est
...de grat.
...S. Augustinus
...22. retulimus
...habuerunt
...Kallistia, aut
...non enim
...est in
...aut Kallistia
...non fuit
...conditus est
...S. Doctus
...primum homi-
...line viti-
...qua est magis
...fuit cum spie
...gratia in
...non erat
...Augustinum lib.
...est, in q
...et tunc
...Adam cre-
...charitate, signi-
...et o
...nate nullique m
...S. Augus-
...bona volun-
...et idem. Im-
...et habetur in
...unde S. Aug-
...Feit Deus, sicut
...rectum ac per
...omnium rectus, et
...tantum. adeo
...cum bona volun-
...bono just-
...a creatus fuit

habuit magnam, sed disparem, scilicet à 119
gratia Christi, qua est hujus status. De qua
in Traut. de grat. vide etiam ea, qua
ex eodem S. Augustino Sup. c. i. §. 2. conclus.
4. pag. 42. retulimus.

Ratio etiam suffragatur. 1.º Adamus
aut cum Stultitia, aut cum Sapientia con-
ditus fuit, non enim datur medium aliquod:
Nemini dubium est, inquit S. Augustinus, om-
nes homines, aut Stultos aut Sapientes esse.
Atqui Adam non fuit conditus cum Stulti-
tia, nam conditus est sine vitio, creatus
est, inquit idem S. Doctor serm. ii. de verbis
Apost. c. 2. primus homo in natura sine cul-
pa, in natura sine vitio, proindeque sine
Stultitia, qua est magnum vitium. Ergo
conditus fuit cum Sapientia, adeoque eti-
am in Statu gratiae Santificantis: siquidem
ea Sapientia non erat sine charitate, nam
juxta S. Augustinum, lib. 2. de lib. arb. c. 9. Sa-
pientia est veritas, in qua cernitur s. altem
imperfecte; et tenetur summum bonum.

2.º Adam creatus fuit cum per-
fecta charitate, siquidem creatus est cum
perfecta ~~charitate~~ et omni ex parte bona
voluntate nullique malo admixta, nam
juxta eundem S. Augustinum, lib. de grat.
Christi c. i. bona voluntas et charitas sunt
unum et idem. Enimvero creatus est rec-
tus, ut habetur ex Eccles. 4. v. 30. primum
laudato, unde S. Augustinus, lib. 4. de Civ.
c. iii. Sicut Deus, sicut scriptum est, homi-
nem rectum ac per hoc voluntatis bonae:
non enim rectus esset, bonam non habens
voluntatem. adeoque rectitudo idem
est cum bona voluntate, Ergo, s.

Bona justitia originalis, in 92.
qua creatus fuit Adam, praeter gra-

S. S. S.

120. tiam Sanctificantem, virtutes infusas, et au-
xilia actualia, plura alia dona complecteba-
tur, perfectam nempe Subordinationem
partis inferioris cum superiore. Nulla erat
in homine innocenti membrorum rebellio
nihilus concupiscentia motus, nulla imagi-
nationis, aut alterius sensus evagatio:
passiones ut nutum rationis expectabant,
sic ipsi imperanti non reluctabantur:
corpus non aggravabat animam, sed au-
juvabat: nulla in eo infirmitas, nulla
aegritudo sive ab intrinsecis et humorum
intemperie, sive ab extrinsecis, et ab
ulla creatura infestante; rectus enim
ordo deprocebat, ut sicut mens per gra-
tiam Deo perfecte erat subdita; sic
corpus menti in omnibus obtemperaret,
et corpori inferiores creaturae ad nutum
deservirent. Igitur primus homo, sicut
poterat non peccare in illo felici statu,
poterat etiam non mori, nam ex Apos-
tolo, Rom. 5. Per unum hominem pec-
catum in hunc mundum intravit, et per
peccatum mors, sed sine morte trans-
latus fuisset ad sedem Beatorum,
quamvis inestum sit, quanto tempo-
re in terra egisset.

Fuisset quoque in illo inno-
centia statu propagatum genus hu-
manum per carnalem generationem.
Nuptiae essent, inquit S. Augustinus,
lib. de nupt. et concupiscentia. c. 1. etiamsi
nemo peccasset; fieret quippe sine
illo morbo s. concupiscentia. semina-
natio filiorum in corpore vite illius

121
hinc quo nunquam fieri non potest in corpore
mortis huius. Verum heu! felix
ille Status, cuius hinc tristem memori-
am paucis egimus, brevi duravit tem-
pore, prout est unanimes omnium
Theologorum sententia, quamvis
de illius duratione inter se non con-
veniant; alii suspicantur Adamum
peccasse secundâ die à suâ creatione,
alii octavâ, quadragessimâ alii,
hinc enim propter Scripturae silenti-
um quisque in suo sensu abundat;
omnia tamen incerta.

S. Tertius.

93.
De lapsu et peccato primi
hominis.

Quatuor hic breviter expenden-
da nobis sunt 1° Quanam causa fuerit
peccati primorum parentum. 2° Cu-
jus nam speciei fuerit. 3° Cujusnam
gravitatis. 4° Denique quanam
poenae illud conseruta fuerint.

Quantum ad primum, Notandum,
inter causas primi peccati Adâ et Evæ
tres fingi posse externas, Deum, Diabo-
lum, et lignum Scientia boni et mali,
et unam internam, voluntatem ni-
mirum primorum parentum.

Certum est, Deum nullo modo
fuisse causam peccati, in quod lapsi sunt
Adâ et Evæ! Nam 1° Deus nullam pec-
candi necessitatem imposuit creaturae
quam condidit: Debit eis namque

56

122. liberum arbitrium, per quod aut bonum aut malum agere possent. 2.º largitus est eis auxilium, quo possent perseverare in justitia, quam in creatione receperant, licet non conceperit auxilium, quo se ipsa perseverarent. 3.º Brevisio peccati, in quod erant lapsuri, nullum habuit influxum in primorum parentum voluntatem, ac proinde nullam eis peccandi necessitatem imposuit.

At vero Diabolus fuit causa extrinseca peccati primorum parentum, ut qui per Serpentem, eá ferè ratione, qua postea Angelus per asinam Propheta Balaam locutus est, vocem

* Cyrillus, l. 3. adversus Iulianum Apostolicum perlectavit.

45
7
tatum aperit serpentem illum non fuisse nisi serpentis simulacrum. Cajetanus in Comm. in genes. vult serpentis vocabulo nec verum, nec apparentem serpentem intelligi debere, sed metaphorice, dæmonem nimirum, qui propter noxiam caliditatem, quæ pollet serpentis aut aliorum animalium nominibus Sapiens appellatur. At sententia que dicit eum fuisse verum serpentem magis cum contextu

Lignum autem Scientia boni et mali, non fuit causa, sed occasio primi peccati primorum parentum; Serpens enim seu potius Diabolus ex eo occasionem sumpsit peccandi illos ad peccatum, prout Scriptura perspicuis verbis narrat.

Sola denique voluntas fuit interna causa peccati primorum parentum. Nam triplex tantum fingi potest interna peccati causa, ignorantia, concupiscentia, et voluntas. Atqui nec ignorantia, nec concupiscentia fuerunt causa primi peccati primorum parentum, ut supra diximus, eorum in illis autem peccatum non habuerint. Ergo sola voluntas fuit interna causa primi peccati, in quod primi parentes nostri lapsi fuerunt.

Quantum ad
liberum arbitrium
aut Deum c. 10
omnem ab eo, qui
quoniam in
causa, qua a
habuit.
Primi homi
in Gal. 118. pe
tati non fuisse
stant, habere, et
aut, esse voluisse
dicit. c. 18. au
ne, nec libidini
igitur prim
atum fuit inde
saltem condi
pendentia fo
et ha prim
nos hinc verbis
dicitur, licet
qui conditionat
adverum, ipse
est enim pro
tatis amor.
peccatum
no quidem
tur, quia
uit, a mulier
idam comes n
dicitur 3.º
orum parentum
ulim ex objecto
aphema ex

Quantum ad 2um certum est, ^{123.}
primum Adami et Evae peccatum fuisse ^{94.}
Superbiam. Initium Superbiae hominis,
inquit Ezechielus c. 10. v. 14. apostatare à Deo,
quoniam ab eo, qui fecit illum, recessit
cor eius, quoniam initium omnis peccati
est Superbia, quae ad jumentam inobedien-
tiam, p. habuit.

Primi homines, inquit S. Augus-
tinus, in Gen. 118. per serpentem Decepti
et Dejecti non fuissent, nisi plusquam
aveperant, habere, et plusquam facti
fuissent, esse voluissent. Et h. b. 2. De
Genes. ad litt. c. 15. ait, eos Deo pares esse
voluisse, nec subditijs Dominatione esse.

Igitur primum Adami et Evae
peccatum fuit independentiae Deside-
rium, saltem conditionatum, hoc est,
si independentia foret possibilis: id enim
Adam et Eva primum desiderarunt, quod
Serpens hisce verbis pollicitus fuerat: Eri-
tis sicut Dei, scientes bonum et malum.
Atqui conditionatum illud independen-
tiae desiderium, ipsum est Superbiae pec-
catum, est enim propria exultantiae in-
ordinatus amor. Ergo primum Adami
et Evae peccatum fuit peccatum Superbiae.
In quo quidem Eva gravius peccasse
videtur, quia Adamum ad peccandum
induxit, a muliere initium... peccati, et
per idam omnes morimur. Ezech. 25.

Quoad 3^{ium} peccatum hoc pri- ⁹⁵
morum parentum gravissimum fuit, non
quidem ex objecto, quia idololatria et
blasphemia ex natura sua sunt pec-

capitis tertii Genesios
cohaeret, atque à Ba-
tribus unanimi fere
consensu propugna-
tur, unde et eam se-
quimur. Serpentem au-
tem ille non propria
ac naturali virulentus
est, sed ope Daemonis,
qui per illius organa
ita aërem movit, ut
vois hominum expresse-
rit. vid. comment.
v. i. c. 3. Genes. operis
nostri Biblii. an. 1751.
editi.

in paradiso se se absconderint à facie Domini. 125.

3^a poena fuit servitus sub libidine ac peccatō, imō et sub regnō omnium peccatorum.

4^a fuit impotentia operandi bonum, nisi intus et voluntas medicinali Christi gratiā sanarentur.

5^a fuit amissio libertatis ad bonum; unde necesse est, ut ad bonum operandum voluntas per peccatum mortua, per gratiam actualem aliquod vitæ initium recipiat: liberō arbitriō, ait Augustinus, Enchiridii c. 3. malè utens homo, et se perdidit et ipsum.

6^a fuit ejectione à beatitudine in hujus vitæ miserias. Hanc ejectionem S. Augustinus, lib. ii. de genes. ad litt. c. 40. docet adumbratam fuisse per expulsionem à paradiso.

Septima peccati poena mors est, sive prima sive secunda. Prima mors, ait Augustinus, animam nolentem pedit à corpore: Secunda mors animam nolentem tenet in corpore: vocabunt enim damnati mortem, et mors fugiet ab eis. Utramque illam mortis speciem Deus primis parentibus, si peccarent, comminatus fuerat.

Veniam vero peccati sui consecuti sunt primi parentes nostri per fidem in Christum venturum; namque non est in alio alique salus, Act. 4. Et S. Augustinus, Ep. 102. alias 49. qu. 2. Etiam illi justii, inquit, salvi facti sunt, qui priusquam venisset in carne, crediderunt in carne venturum. Eadem namque fides est

120. et nostra et illorum, quoniam hoc illi credi-
derunt futurum, quod nos credimus fac-
tum.

~~757~~

8. 58

Venit ergo Christus in mundum
ut hominem a servitute Diaboli, in qua
per peccatum detinebatur, liberaret.
Cur autem ad liberandum hominem po-
tius, quam Angelum venit, non alia occurrit
responsio, quam Apostoli, Rom. ii. Quis
... cognovit sensum Domini, aut quis con-
siliaris ejus fuit? ... Vide bonitatem
Dei in te, Severitatem in eos, qui dere-
lictii sunt. Convenientia tamen haec
afferri potest, quod peccatum Angelorum
fuerit personale, nec totam Angelicam
naturam infecerit, quemadmodum pec-
catum Adami totam humanam natu-
ram vitiauit. Unde merito colligit S.
Thomas, Filium Dei potius venisse
propter peccatum originale, quam prop-
ter peccata actualia; quia licet gravio-
ra sint, humanam tamen naturam uni-
versaliter non corrumpunt, sicut pecca-
tum originale. Sed de his plura se-
quenti de Incarnatione Tractatu.

Theses The
la prima part
Theol
De Deo un
De
Deo un
De existentia
1.
Dei nomine
iam, seu Ens a
a quovis alio
in omnium caus
existentia tam
modis infus
prope, ut ab
trari non imbr
Poni Asseta
videtur esse r
de cogitantibus
unde secundum
modum illius
suis constitutionis
sialis specifica
De divinis ab
erativum et in c
tat
2
Attributorum
si intelligimus
secundum prop
in Deo, et ab e
nietates emanan
Attributum di
factis simpliciter

*

Theses Theologicae
Ex primâ parte Tractatus
Theologici
De Deo uno et Trino.
De
Deo uno.

De existentia et essentia Dei.

1.

Dei nomine intelligimus subs-
tantiam, seu Ens aliquod perfectissi-
mum, à quovis alio independens, cetero-
rum omnium causam et originem,
cujus existentia tam profunde homi-
num cordibus ipsius naturae manibus
est impressa, ut aliis argumentis de-
monstrari non indigeat. Est uni-
cus. Porro Aseitas seu independen-
tia videtur esse perfectio, quae nobis
de illo cogitantibus prima occurrit, ac
proinde secundum nostrum concipi-
endi modum illius divinae naturae
gradus constitutivus, vel differentia
essentialis specifica.

De divinis attributis ge-
neratim et in communi spe-
tatis.

2.

Attributorum divinarum nomi-
ne hic intelligimus formas absolutas,
quae secundum proprium suum esse exis-
tunt in Deo, et ab ejus natura tanquam
proprietas emanant. Definimus igitur
attributum divinum, quod sit,
perfectio simpliciter simplex, abso-

*

97. *Dieß alle, was
folgt, soll nicht
geändert werden.*

98.

99.

178. littere ac necessario De Deo predicabilis per
modum forme adjacentis.

100

3.
Inter attributa divina sic defini-
ta tum ad essentiam divinam tum
ad se invicem comparata nulla datur
distinctio realis, sive entitativa sive
modalis, sed duntaxat rationis, ratio-
cinata saltem, seu virtualis.

101.

De attributis divinis
singillatim consideratis.

4.
Deus est simplex spiritus, om-
nis proxiis compositionis expertus. Est in
omni perfectione infinitus et illimita-
tus. Est immensus, et per suam essen-
tiam rebus omnibus intimè presens.
Est omnino immutabilis. Solus est
aeternus, cujus aeternitas tota simul
est. Est summè bonus; justus; mi-
sericors; omnipotens; &c.

102.

De Visione Dei.

5.
Deus oculis corporeis nec visus
est unquam, nec videri potest; neque
etiam ab intellectu creato per solas na-
tura vires, et nisi quodam supernatu-
rali auxilio adjutus fuerit; nullatenus
tamen ab ipso comprehendere potest.

103.

6.
Anima justorum, quibus nihil
crendum superest, statim ac corpore
soluta sunt, et ante ultimum ac gene-
rale iudicium, intuitivè Dei visione
solvuntur. Illa verò, quibus post
mortem nonnihil superest expiandum,

Purgatorii poenis illud expurgare prius ^{129.}
tenentur, quam ipsis concedatur apertus
Dei conspectus fieri. Datur ergo purga-
torium, in quo anime detenta viventi-
um suffragiis juvari possunt.

7. ^{104.}
Beati in coelo non vivent equali-
ter Deum, sed alii aliis perfectius pro
diversitate scilicet meritorum: adeoque
Beati non sunt equaliter omnes beati.
Enimvero justitia distributiva ratio
id necessario exigit, ut pro diversitate
meriti sit quoque diversa merces, p.

De Scientia Dei. ^{105.}

8.
Est in Deo Scientia proprie ac stric-
te sumpta. Se ipsum perfecte ac com-
prehensivè cognoscit. Omnes creatu-
ras, etiam possibles; omnia prete-
rita, presentia, et futura etiam li-
bera, contingentia ac conditionata
distinctè et singillatim cognoscit. An
verò hæc tum in illorum coexisten-
tia cum divina aeternitate, tum in
decreto absoluto physice prædetermi-
nante, atque in Scientia visionis,
vel autem in Scientia conditionato-
rum, quam patroni illius Mediam
vocant, eoque velut media sit inter
Scientiam simpliciter intelligentia et vi-
sionis, Deus cognoscit, omnino ignotum
nobis esse fatemur cum S. Augustino? * In Psalm. 49.
ades quippe ipsi hæc questio obscura et ex-
plicatu difficilis visa fuit, ut nihil circa
eam definire ausus sit. Id ipsum hætenus
profecto Ecclesie visum fuisse non im-

130. merito arbitramur, ut quae nihil adhuc
super hac questione definitur; ea igitur
silente, et nos merito scilicet.

106.

De Voluntate Dei.

9.

Esse in Deo proprie dictam vo-
luntatem nemo negat, quae se habet
per modum operationis, non vero
per modum potentiae seu principii
virtualis divinae volitionis. Eius
objectum materiale sunt Deus ipse,
et creatura, Deus quidem primum,
creatura vero secundarium. Forma-
le vero sola Dei increata bonitas.
Prout terminatur ad creaturas est
libera libertate contradictionis et
specificationis.

107.

10.

Voluntas Dei ex parte objecto-
rum, ad quae fertur generatim du-
plex à nobis viatoribus coniungitur,
signi videlicet et beneplaciti. Prior
est ea, quae per signum aliquod exte-
rius nobis à Deo declaratur, quo po-
tius signum est volitionis, quam voli-
tio, unde non est voluntas proprie
dicta, sed metaphoricè tantum.
Voluntas beneplaciti est qualibet Dei
volitio vera et proprie dicta. Sub-
dividitur 1° in antecedentem et
consequentem: prior est qualibet
volitio divina, quae non supponit
usum libertatis creaturae: consequens
est, quae illum supponit. 2°

in efficiam, et inefficacem. Efficax 131.
est ea, qua Deus sic aliquid vult, ut
determinatus sit ad superanda omnia
impedimenta, et ad adhibenda media,
quibus re ipsa illud fiat: hoc effectum
suum semper consequitur, estque
impossibilis cum opposito illius,
quod Deus intendit. Inefficax
est ea, qua Deus sic vult aliquid, ut
non sit determinatus ad superanda
omnia impedimenta, unde compo-
sibilis est cum opposito illius, quod Deus
intendit. 3° Denique alia est
absoluta, alia conditionata: prior
est, que nullam involvit conditio-
nem ex parte objecti, seu rei volita:
conditionata est ea, que includit ali-
quam conditionem ex parte objecti
et rei volita. Absoluta prout effi-
caci conjungitur, semper impletur,
rei ipsi unquam resistitur: at con-
ditionata, cujus nempe conditio a
solo Deo non pendet, sed a libera crea-
ta voluntatis cooperatione, non
semper impletur. Nihil tamen
obest, quin dicamus Voluntatem
Dei, quatenus est universalis om-
nium rerum causa, semper h^o mo-
do ac sensu impleri.

11. 108.
Deus vera et sincera ne non
beneplaciti voluntate vult omnes
homines salvos fieri, etiam repro-

137. *137* bos nullo excepto. Unde Christus pro omnium ac singulorum hominum aeterna salute mortuus est, non solum sufficientiam pretii oblatis, ut ajunt, sed etiam sufficientiam voluntatis offerentis; ac proinde eo animo eaque intentione sanguinis huius pretium Deo Patri obtulit, ut gratias mereretur, quibus omnes possent vere aeternam salutem consequi.

109.

De Providentia Dei.

12.

Providentia Dei est rerum omnium ad fines suos ordinatio, ac constans in tempore ordinis illius per certa media executio; cujus legibus res humane omnes, cujuscunque sint ordinis, subjacent; unde nulla fatali necessitate, nullo fortuito casu reguntur ac gubernantur.

110.

De Predestinatione

13.

Predestinationis nomine hic intelligimus antecedentem ac aeternam creature rationalis in finem vite aeternae destinationem et praedestinationem. Alia est ad gratiam, alia ad gloriam. Prout utramque complectitur adequata à Theologis nuncupatur, ac definitur absoluta et efficax voluntas in Deo ab aeterno existens dandi gratiam et gloriam. Ea quae ad gratiam dicitur est gratuita, ita ut nulla sit ejus ratio seu causa ex parte praedestinati.

14.
Predestinatio
libertate
De Rep
15.
Reprobatio
monologiam gen
re, ac rejectis
legitimo senten
iniquitatis
reprobatio danna
quando autem
aliquis ad
propositum em
probi igitur h
in statu pecc
atur, et sic at
16.
In Dei dca
voluntas dca
omnes,
statu peccati
reprobatio posit
sam, ex part
peccatum mo
nem.
O. A.

14.

138.

111.

Prædestinatio est certa ac im-
mutabilis, quin tamen ullam impe-
nat prædestinatis necessitatem, sed cum
eorum libertate stat et conciliatur.

De Reprobatione.

15.

112.

Reprobatio secundum nominis
etymologiam generatim idem signi-
ficat, ac rejectionem. Definitur
à Magistro Sententiarum, Brevi-
entia iniquitatis quorundam, et
preparatio damnationis eorundem.
à Durando autem, Brevitudo inerti-
tudinis aliorum ad vitam eternam,
et propositum eum ab eâ excludendi.

Reprobi igitur sunt ii omnes et soli,
qui in statu peccati mortalis mori-
untur, et sic eternum damnan-
tur.

16.

113.

In Deo datur absoluta et effi-
cax voluntas damnandi supplicis
eternis omnes, qui moriuntur
in statu peccati mortalis; adeoque
reprobatio positiva. Habetque
causam ex parte reproborum, nem-
pe peccatum mortale absolute præ-
visum.

O. A. M. D. G.

134
114.

Provisio.
Ad Theses ex parte 2da
Tractatus Theologici De Deo
uno et Trino. et
Ex
Tractatu De Angelis
Seu De Deo Creatore.
Publica Disputationi expo-
sitas Die 18va Aprilis an. 1746.

Alterâ primùm vice hoc an-
nò fructum Studii nostri palam ex-
hibitori in arenam Scholasticam des-
cendimus, paulò quidem tardius, quam
nobis proponeramus; verùm sat citò
si sat bene, præsertim ubi de rebus
adeò Sublimibus et arduis, quales com-
pletitur Tractatus De Deo Trino,
Seu De Augustissimo SS: Trinitatis
Mysterio, cujus velut compendium
exhibent Theses, quas modo publica
Disputationi exhibemus, agitur. Pro-
fectò fatentur omnes Theologi SS: Tri-
nitatis Mysterium omnium Religio-
nis Christianæ mysteriorum esse Subli-
missimum simul et difficilissimum,
unde de eo ait S. Augustinus: Nec peri-
culosius alibi erratur, nec laborio-
sius aliquid quæritur, nec fructuosius
aliquid invenitur.

Subjiciamus Theses ex Tracta-
tu De Angelis p. seu Deo Creatore
depromptas, ut sic Disputationum
nostrarum intercedentem lacunam
rebe videremur, atque quod alternis
vicibus nobis præstandum erat, simul
et velut uno iutu compleverimus.

Porro Tractatus iste, quamvis
 plerumque à vulgaribus Theologis nostris
 quodammodo negligi videatur, ut qui
 paucis Instaurat De illo mentionem
 faciunt, multa tamen continet non
 modo curiosa et utilia, sed etiam The-
 ologo Sicuti omnino necessaria, prout
 Theses nostrae ex illo Descriptae produnt.
 Unde eundem contemnendum non re-
 putavimus, quin contra, eâ, qua
 par est, diligentia excolimus.
 Reliquum est, ut p. p.

parte 2da
 De Deo
 ins. et
 Angelis
 eatore
 tioni expo
 sibilis an
 im vice hoc
 osti palam
 Scholasticum
 em tardius
 verum latet
 im ubi de
 rdis, quales
 De Deo Triu
 SS: Trinitat
 compendiu
 modo p
 mes, agit
 Theologi SS
 unium Reliq
 orum esse
 i fideliu
 atimus: Ma
 r, nec labor
 nec fructu
 reses ex Tra
 Deo Creator
 Disputatio
 nem lauris
 quod alter
 in erat, sim
 lectimus.

136.
115.

Theses Theologicae
selectae

Parte 2^a Tractatus de Deo
De mysterio SS: Trinitatis, et
Ex Tractatu de
Angelis p. seu de Deo Creatore.

Ex
Tractatu de Deo Trino.

De
Existentiâ SS: Trinitatis.

1.
Sanctissima Trinitatis Myste-
rium in eo positum est, quod una di-
vina essentia in tribus personis rea-
liter à se invicem distinctis, quarum
una Pater, altera Filius, tertia deni-
que Spiritus Sanctus nuncupatur, sub-
sistat. Igitur non solum Pater, sed
etiam Filius, et Spiritus Sanctus, sunt
unus idemque Deus, et tres diversa per-
sonae.

De Procepcionibus Divinis.

116.

2.
Procepcionis nomine generatim
intelligitur emanatio seu origo unius ab
alio: unde Procepcionem Divinam defini-
unt Theologi, quod sit aeterna unius
personae Divinae ab alterâ seu à duabus
simul origo et productio. Duplex im-
tantat in Divinis reperitur; una, qua
fit per generationem, quâ Pater Filium
prodit, altera per Spirationem, quâ
Pater et Filius unia aetione, et tan-
quam unus Spirator, Spiritum Sanctum
producunt. Hic ergo aequè à Filio ac
à Patre procedit. Discrimen autem,

quod inter generationem Filii, et processio-
nem Spiritus Sancti, intercedit, quam-
vis illius quaedam verisimiles rationes
afferant Theologi, ex una tamen fide
certo statui potest.

De Relationibus Divinis. 117.

3.

Relatio definitur à Philosophis,
Ordo seu respectus unius ad aliud. Qua-
tuor omnino numerantur in Deo rela-
tiones reales seu originis; scilicet Pater-
nitas, Filiatio, Spiratio activa, et Spi-
ratio passiva. haeque vera perfectio-
nes. Non distinguuntur realiter ab
essentia Divina, uti nec spiratio acti-
va à Paternitate et Filiatione reali-
ter distinguuntur.

De Divinis Personis. 118.

4.

Persona ex Boëtio definitur, na-
tura rationalis individua substantia
seu Subsistentia. Subsistentia
à Theologis sumitur pro personalitate,
estque modus seu forma, quae naturam
complet ac terminat, eamque reddit
alteri tanquam supposito incommuni-
cabilem. Tres sunt in Deo Subsis-
tentia relativa; nulla vero commu-
nis et absoluta.

Ex
Tratatu De Angelis seu
De Deo Creatore p.
De Angelorum existentia et natura. 119.

5.

Angelos existere S. Scriptura aper-
te declarat. Porro Angeli nomine in-

130. colligimus Spiritum quemdam creatum
hō modo completum; seu Angelus est
Substantia creata, omnis materia ex-
pes, completa et intellectuālis, cuiusum-
que sit ordinis. Dantur boni et ma-
li. Bonō in errore fuerunt Veteres
illi, qui Angelos corporeos esse aut cor-
pora sibi naturaliter unita habere pu-
tarunt. Sunt etiam immortales.

120. De Angelorum Authore.

6.

Tride certum est, Angelos sive
bonos sive malos Deum habere autho-
rem, adeoque ab ipso creatos fuisse. Si-
mul cum mundo visibili, necnon beati-
tudine naturali duntaxat, atque
in statu gratiā sanctificantis, creati
fuerunt.

121. De proprietatibus Angelorum.

7.

Angelus naturaliter se ipsum, et
omnes alias Substantias tum materiales
tum spirituales, quibus est intimē pra-
sens, aut quibus eum intentionalem
habet unionem, intuitivē cognoscit.
Non tamen secreta cordium naturali-
ter certē cognoscere potest. Deum ve-
rō naturaliter quidem, sed abstractivē
duntaxat cognoscit, at supernaturali-
ter intuitivē.

122. De Angelorum amore

8.

Amor est motus, quo voluntas fer-
tur in bonum. Angelus se ipsum, crea-
turas mente preditas, et Deum diligit,
sed diversimodē: sibi enim et creaturis

mente praeditis vult parem, Deo autem
Summum honorem summamque glori-
am. Amor ista naturaliter immu-
tabilis esse non videtur. Quilibet
homo habet suum Angelum bonum cus-
todem; non tamen Angelum malum
sive tentatorem.

139.

De merito Angelorum.

123.

9.

Conditiones requiritae ex parte quae meritum
operantis haec sunt, ut sit liber, viator,
in statu gratiae sanctificantis; ex parte
operis vero, ut sit bonum tum ratione
objecti, tum ratione finis; deinde ut
fiat ex impulsu gratiae actualis. Haec
autem conditiones locum habuerunt in
Angelis; unde meruerunt augmentum
gratiae sanctificantis, et beatitudinem
supernaturalem, quae posita est in in-
tuitiva Dei visione.

De primo peccato Angelorum
et eiusque poenis et suppliciis.

124.

10.

Primum Angeli peccatum fuit
peccatum superbiae, quod scilicet inor-
dinatè, hoc est, propriis viribus voluerit
acquirere suam beatitudinem, in qua
se ipso foueretur, tanquam sibi suffici-
ens, et ceteris similis Altissimo. Solus
enim Deus sibi est beatitudo. Dæmo-
nes statim post peccatum suum fuere
detrussi in infernum aeternis suppliciis
in aeternum cruciandi: rejicienda igitur
est veterum quorundam opinio,
qui arbitrabantur Dæmones non statim
post peccatum suum in infernum detrussos
fuisse, nec suppliciis jam affici aeternis.

146.
125.

De aspectabilis Mundi hujus
productione
11.

Mundus à Philosophis definitur,
Compages à celo, terrâ, atque iis natu-
ris, quæ intra ea continentur coag-
mentata. Eternus non est, sed à
Deo in tempore creatus, eo quidem or-
dine, quem Moyses c. 1. Genesis recen-
set.

126.

De Creatione primi hominis,
12.

Adam primus omnium hominum
à Deo ad imaginem suam, et in gratia
sanctificante creatus fuit, quam sub-
inde Superbia peccato suo, quo inde-
pendentiam, ex inordinato propria ex-
cedentia amore, à Deo, si possibilis fo-
ret, desideravit, amisit, quod peua-
tum, et si illius veniam consentus sit,
varia tamen poena consenta sunt.
Repellendi proinde sunt Novatores, illi
qui, ex malè intellectis Apostoli Rom.
5. verbis, Suspicionem injicere conan-
tur, ante Adamum alios extitisse
homines.

O. A. M. D. G.